

Bibliothèque numérique

medic@

**Minovici, Mina. Importanta si
evolutiunea medicinei legale. Lectiune
de deschidere [Leçon inaugurale]**

*Bucuresci : Tipografia "Dreptatea", 1897.
Cote : 50826 (7)*

Licence ouverte. - Exemplaire numérisé: BIU Santé
(Paris)

Adresse permanente : [http://www.biusante.parisdescartes
.fr/histmed/medica/cote?50826x07](http://www.biusante.parisdescartes.fr/histmed/medica/cote?50826x07)

(7)

50826

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN BUCUREȘCI

IMPORTANTĂ

ȘI

EVOLUȚIUNEA MEDICINEI LEGALE

Leçon d'ouverture
LECȚIUNE DE DESCHIDERE

DE

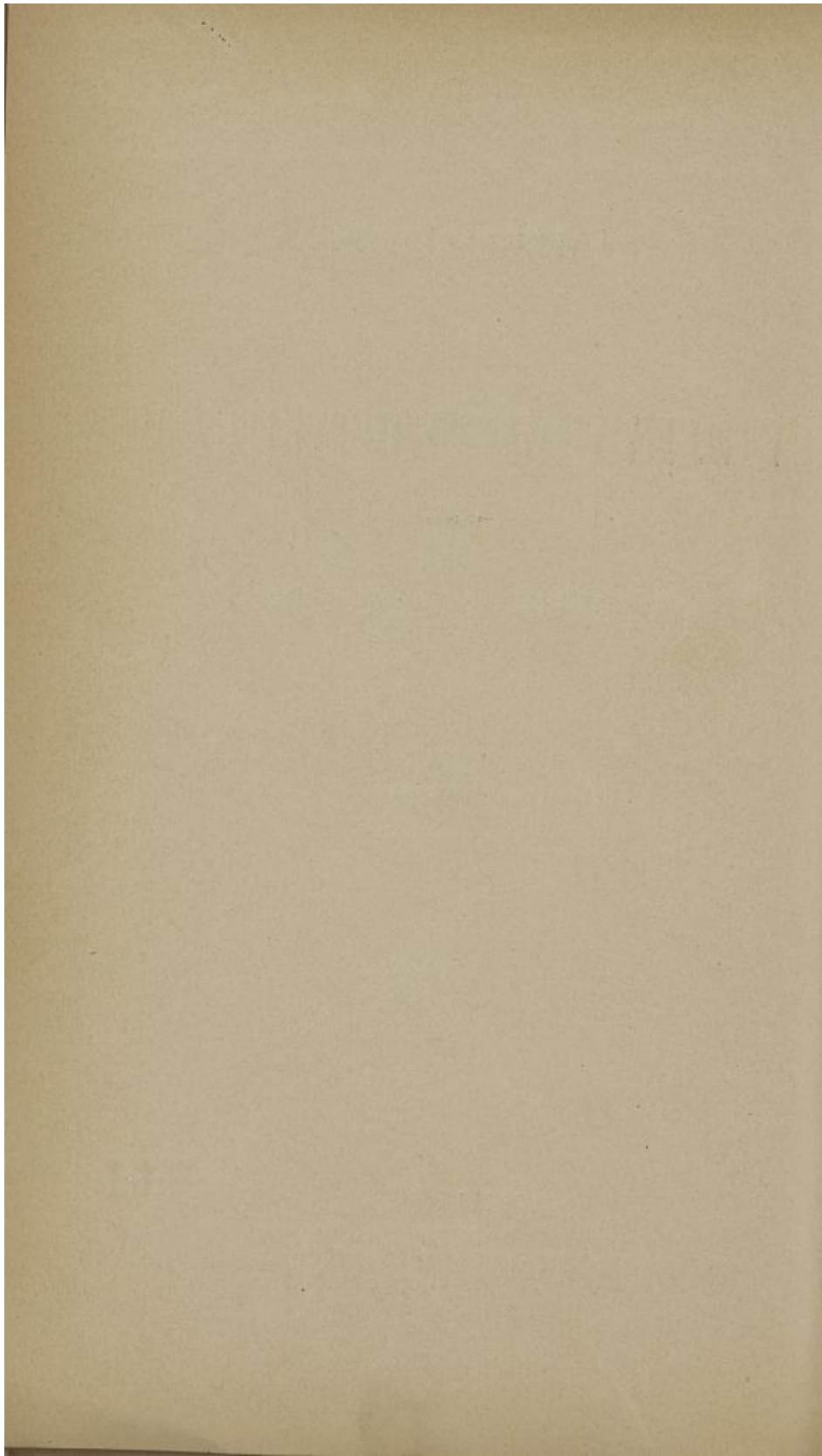
DR. M. MINOVICI
PROFESOR SUPLINITOR

50826

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA «DREPTATEA» STRADA SĂRINDAR, 10. TELEFON, 15
1897.

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN BUCUREȘCI

IMPORTANȚA

ȘI

EVOLUȚIUNEA MEDICINEI LEGALE

LECTIUNE DE DESCHIDERE

DE

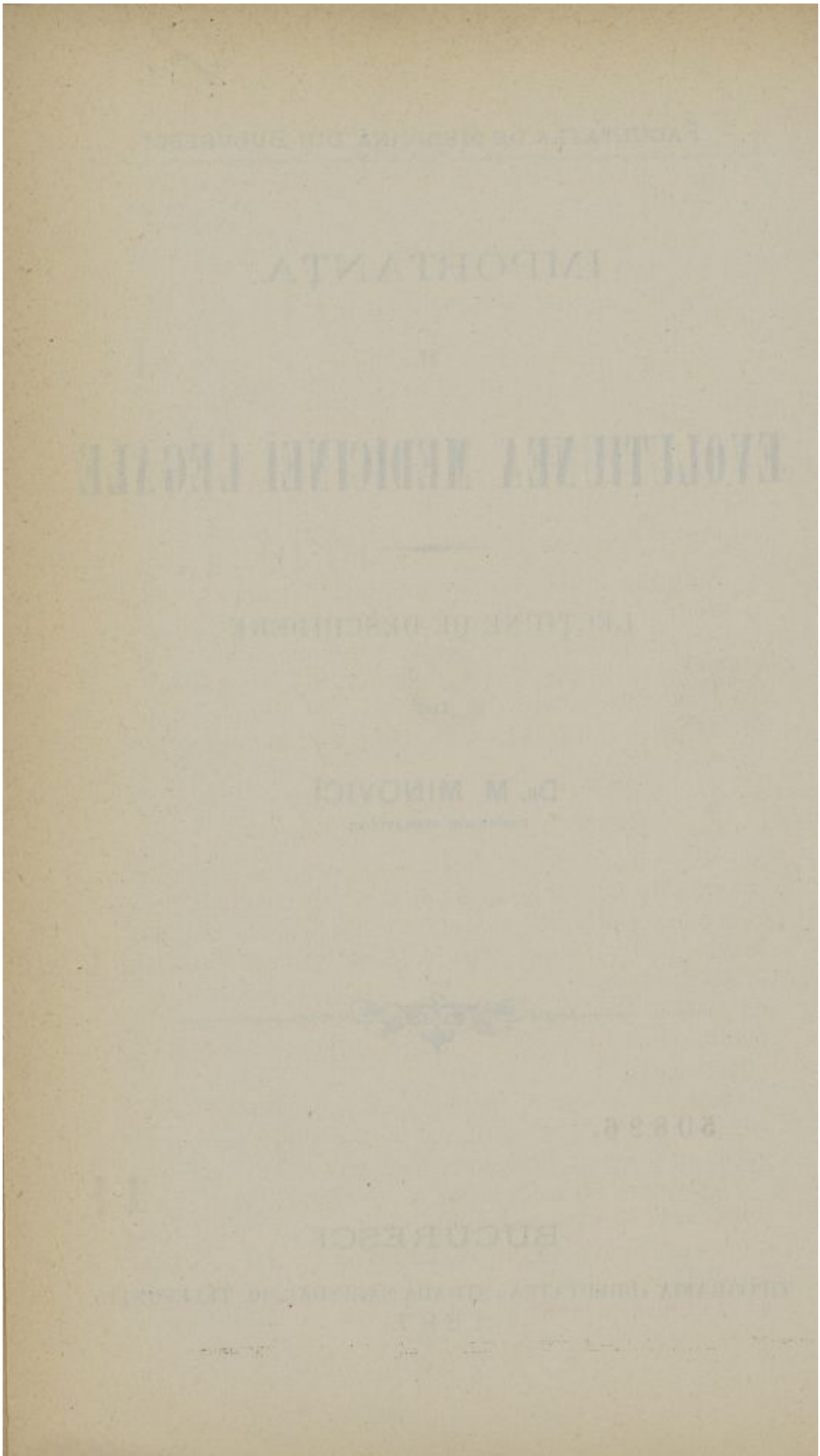
DR. M. MINOVICI

PROFESOR SUPLINITOR

50826

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA «DREPTATEA» STRADA SĂRINDAR, 10. TELEFON, 15.
1897.

Monsieur Le Professeur
P. Blanchard. avec mes hommages
mes compliments et mes meilleurs
souvenirs à vos amis.

I.

Domnilor,

Mulțumesc cu recunoștință D-lui Decan, vechiului și iubitului meu profesor D. Dr. *Măldărescu*, pentru cuvintele elogiöse ce-mi adresază, prezentându-mă Domniilor-văstre și nu vă disimulez de loc emoțiunea ce simt urcând treptele acestei catedre de la care sunteți obișnuiți a auzi vocile autorizate ale distinșilor D-v. Profesori.

Domnilor,

Mi s'a făcut cinstea să mi se încredințeze suplinința catedrei de Medicina-Legală de la această facultate. Știți, că până acum Medicina Legală și Clinica bôlelor mintale formaü o singură catedră și că acum în interesul învățământului această catedră s'a separat în două, astfel că D. Prof. *Sutzu* titularul ambelor catedre a optat pentru clinica bôlelor mintale, rămâind vacantă a Mediciniei-legale.

Sarcina ce mi se încredințază într'un mod provisoriu o simt cu atât mai grea, cu cât vin se umplu un gol lăsat de unul din cei mai distinși și iubiți profesori.

Nu este rolul meu să fac acum elogiul Profesorului *Sutzu*, care încă se găsește printre noi și căruia îi urăm mulți ani ca să pôtă ilustra corpul profesoral al acestei facultăți.

Țin însă să spun, și acesta o cred de datorie a mea,

ca vechiū elev și asistent al Profesorului *Sutzu*, că toate progresele pe care Medicina-legală și învățământul bolilor mintale le-a făcut țara noastră, se datoresc D-sale, care în timp de aproape 18 ani și-a îndeplinit cu știință și cu autoritatea câștigată, în doita sarcină de profesor de Medicina-Legală și Mintală, și dacă astăzi Medicina-Legală este reprezentată în țara noastră într'un mod demn acesta se datorește D-sale și ca elev al D-sale și reprezentant al Mediciniei-Legale în Capitală profit de această ocaziune ca să-i plătesc tributul meu de recunoștință și omagii.

Domnilor,

Dacă aș fi titularul acestei catedre, nu v'aș cere de loc indulgența Dv., căci un profesor nu trebuie să fie cruțat, ca suplinitor însă am dreptul să vă cer cel puțin concursul. Nu sunt un necunoscut pentru Dv. și știți că dorința de a munci nu-mi lipsește, astfel că concursul ce vi-l cer 'mi este indispensabil pentru a mă putea achita de sarcina ce mi s'a încredințat.

'Mi voi pune toate silințele ca cel puțin, dacă nu voi putea umple golul lăsat de d. Prof. *Sutzu* în învățământul Mediciniei Legale, să vă stimulez la o în doită muncă pentru ca astfel să fiți compensați prin Dv. înșivă de lipsa ce o veți simți.

Vă voi fi o călăuză utilă, vă voi pune la dispoziție experiența ce am câștigat-o în timp de 14 ani de muncă numai pe terenul Mediciniei-Legale, singurul titlu de altfel care a contribuit ca să mi se încredințeze suplinința acestei importante catedre.

Domnilor,

Este un obicei la cele mai multe catedrele învățământului superior, de a se consacra prima lecțiune unui subiect special. Această lecțiune pentru profesorul respectiv este o expunere de principii, iar pentru elevi o aruncătură generală de ochi asupra unui colț special al științei și un rezumat sintetic al cunoștințelor ce au de învățat.

Impărtășind acest obicei am ales astăzi ca lecțiune :
Importanța Mediciniei-Legale și evoluțiunea ei de la origine și până astăzi.

Intr'o singură lecțiune D-lor, bine înțeles nu voi putea să vă expun de cât în linii mari fazele prin care a trecut această importantă ramură a medicinei, căci Dv. știți că toate științele, toate instituțiunile, au avut începuturile cele mai modeste.

Fie ómenii, fie însuși instituțiunile, începuturile sunt lente și primele progrese sunt cele mai dificile de făcut.

Medicina-Legală, trebuie să vă spun, a avut același început și după cum veți vedea mai bine în cursul dezvoltării sale, ea a fost mai modestă de cât cele alte ramuri ale medicinei, ea a fugit de monumente aședate pe nisip și s'a mulțumit să 'și clădească o locuință mică provizorie chiar, dar în care să pótă găsi în ori-ce moment repausul și chiar refugiul în contra intemperielor.

Sunt încredințat, D-lor, că cercetările trecutului sunt pentru noi pline de învățăminte și comtez să vă arăt că Medicina-Legală ca și cele-alte ramuri ale științei medicale a avut un mers constant înainte. În evoluția sa, a împrumutat în dreapta, în stînga și a luat o adevărată parte la progres.

Ea a mers cu pași și ținuta științelor medicale, însă urmându-le, căci noi medicii-legiști nu suntem ómenii de avangardă.

Mediciniei-Legale, care până mai acum câți-va ani i se discuta titlurile și dreptul de a purta un nume, astăzi i s'a dat locul și drepturile ce merita; adică acelea de a forma o ramură separată de cele alte ramuri ale medicinei cu învățămîntul și organizarea ei specială.

În adevăr, Domnii mei, ori-ce s'ar zice, Medicina-Legală este o ramură cu totul specială, cărea trebuie să 'i consacre mai mult póte de cât ori-cărei specialități, tot timpul și tótă munca.

Incontestabil, baza Mediciniei-Legale, solul ei matern cum zice Hoffmann este : *știința medicală*, de aci 'și procură ea tóte mijlócele, de aci 'și trage toate elementele ce o constituiesc.

Progresele, dezvoltările Mediciniei-Legale nu depind de cât de progresele și de rezultatele noilor investigațiuni pe care medicina le face neîncetat.

De și domeniul Mediciniei-Legale e hotărât de numărul cesiunilor juridice ce cer intervenirea medicală, totuși progresele mediciniei au făcut și fac pe fie-care zi Medicina-Legală să progreseze neîncetat și să determine chiar reforme în acord cu știința în procedură și codul penal.

Acastă strânsă legătură a Mediciniei-Legale, cu toate științele medicale face, că chiar modul în care se tratează cesiunile, chiar principiile pe cari le stabilește, să conserve un caracter medical.

Toate ramurile Mediciniei sunt tributare Mediciniei-Legale: *Anatomia, Fiziologia, Patologia externă și internă, Obstetrica, Materia medicală, Terapeutică, Igiena* sunt utilizate sau toate de odată sau rând pe rând,

Medicina-Legală recurge asemenea foarte des la științele fisico-chimice și naturale.

Cu toate aceste, Domnilor, Medicina-Legală este o știință cu totul specială.

Ceea ce face din Medicina-Legală o știință cu totul specială este, mai întâi *scopul ei*.

Scopul Mediciniei-Legale este în adevăr, cu totul deosebit de scopul mediciniei în general, scopul ei este eminamente juridic, este prescriș și fixat prin lege.

Pentru a aplica dar, cunoștințele medicale în justiție se cere, înainte de toate, o cunoșcare perfectă a acestui scop, o cunoșcare adâncă a legii și a intervențiunilor ei.

Al doilea, ceea ce face din Medicina-Legală o știință specială este *interpretarea cu totul particulară a faptelor medicale*.

Alt-fel interpretează o rănire, de exemplu un medic-legist, și alt-fel un chirurg, medicului-legist i se cere o precizie cu totul minuțioasă pentru determinarea unor fapte indiferente cu desăvârșire practicei medicale și tocmai din aceste fapte el trebuie să tragă concluziile necesare justiției.

Pentru acesta medicul-legist trebuie să aibă orice cunoștință de Codul și Procedura penală, căci de ce folos va fi justiției când, un medic chemat să se pronunțe asupra unei răniri, va descrie rana foarte exact din punct de vedere chirurgical și nu va arăta de loc dacă această rană prezintă vre-unul din caracterele ce interesează pe judecător în pronunțarea sentinței?

Altreilea, ceea ce face din Medicina-Legală, o știință aparte, este *aplicarea în mod cu totul special a științelor medicale.*

Ast-fel Medicina-Legală se servă de Igienă și Terapeutică de exemplu, în aprecierea prognosticului unei răniri, în casurile de responsabilitate medicală etc., cestiuni cu totul străine de scopul medical al acestor științe.

În sfârșit, Domnilor, Medicina-Legală *cuprinde un număr de cestiuni, cari îi sunt proprii, precum asfixiile, infanticidele, atentatele la pudore, etc., cari trebuiesc învățate și studiate aparte.*

Și din acest punct de vedere, dacă Medicina-Legală, împrumută de la Patologie, Anatomie, Fiziologie etc., mai toate elementele sale, pe cari le utilizează însă, în mod cu totul particular, ea, la rândul ei a mărit domeniul cunoștințelor medicale.

Medicinii-Legale se datorește studiul întreg al distrugerii corpului omenesc, efectele primei respirațiuni, semnele și mecanismul morții, cercetările asupra avortului, asupra efectelor parturii, întreaga istorie a infanticidelor, cercetări speciale asupra rănilor, asupra maladiilor simulate, asupra asfixiilor, asupra alienațiunii mintale; tot Medicinii-Legale se datorește întreaga știință a toxicologiei, iar acum în urmă, importanțele descoperirii Zoologice, cari consistă în determinarea datei îngropării cadavrelor, după felul insectelor găsite pe ele.

Acestea sunt în scurt, D-lor, caracterele, cari fac din Medicina-Legală o știință aparte și cari credem, că arată în de ajuns cât de gravă e erorea acelor cari susțin că nicidecum cunoștințe medicale solide sunt de ajuns pentru a îndeplini rolul de medic-legist.

Astă-đi când domeniul Mediciniei a devenit atât de vast în cât e peste putință a fi exploatat întreg de cine-va, diploma de doctor în medicină nu pôte fi în de ajuns pentru a rezolva și cestiunile atât de variate ce se presintă în practica judiciară: Trebuie ca un medic să se consacre acestei științe, să se specializeze și în Medicina-Legală ca și în cele-l-alte ramuri ale mediciniei, pentru ca să devie un medic-legist competente și cu autoritate.

Biblioteca unui medic, ori cât de mare ar fi, nici-o-dată nu va fi suficientă a răspunde tuturor cestiunilor ce se pot pune în justiție.

La noi mai cu sémă, unde fie-care din D-vóstră, va fi chemat ca medic de oraș, de județ, sau de plasă, să facă constatări medico-legale, nevoia unui studiū serios al mediciniei Legale se impune.

Numai prin asemenea studiū se vor putea în viitor evita gravele erori ce se fac zilnic și se va putea ajunge la dobândirea acelei calități principale ce trebuie s'o aibă un medic-legist și care consistă, după cum se exprimă Vibert în: *a ști să distingă într'o cestiune aceea ce este perfect demonstrat de ceea ce nu este de cât probabil, nesigur sau îndoios și să exprimi într'o formulă clară și precisă conclusiuni cari corespund exact opiniunii ce se degagează din examinarea raționată a faptelor.*

Și cu atât mai mult se cere, la noi, medicului, consecinți seriose de Medicină-Legală, cu cât cel mai mare număr din magistrați, din cauza lipsei unui studiū de Medicină-Legală la Facultatea de Drept, sunt străini cu desăvârșire de această știință, ceea ce face că medicul se găsește de nenumărate ori față de niște întrebări imposibile sau inutile.

Și sunt numeroase, Domnilor, cazurile în cari justiția are absolută nevoie de intervenirea medicului.

În adevăr, medicul nu este chemat să intervie în legislația noastră de cât în virtutea a două articole (42 și 43) din procedura penală și a unui singur articol din codul civil (art. 67), adică în cazurile de crimă și de delict și ori de câte ori e bănuială de o mórte violentă.

Cu tóte acestea, nu se pôte îndeplini fără concursul

medicului, dispozițiile articolelor 167 și 286 din Codul civil, relative la constatarea timpului, când femeia a rămas însărcinată, dispozițiile art. 155, 435 și 869 Codul civil, cari reclamă constatarea stărei mintale a unui individ.

De asemenea dispozițiile relative la scuzarea martorilor (art. 80 P. p.) a juraților (art. 287 P. p.) cari n'aș putut să și îndeplinescă, această datorie cetățenescă la scutirea de a fi tutore (art. 375 C. c.) la scutirea de serviciul militar, nu se pot îndeplini fără intervenirea medicului.

În afară de acestea, sunt nenumărate crime și delict pe cari justiția nu le pôte stabili și asupra gravității cărora nu se pôte pronunța fără avizul omului de știință. Ast-fel sunt pruncuciderile, asfixiile, otrăvirile, rănirile, falsificările substanțelor alimentare din comerț, omorurile, atentatele la pudóre, constatările existenței petelor de sânge, de spermă etc.

După cum vedeți, Domnilor, raporturile Mediciniei cu Dreptul sunt destul de numeroase.

Dreptul civil, dreptul penal, dreptul administrativ, canonic, militar, cele mai multe legi reclamă ajutorul cunoscințelor medicale. Dreptul ginților chiar, dacă a abolit sclavagiul, aceasta a făcut-o grație Fisiologiei, care a arătat că rasa omenească e una și aceeași.

Din aceste raporturi ale sale cu Dreptul rezultă în mod cât se pôte de clar obiectul Mediciniei-Legale.

Ea, pe de o parte, e chemată să ajute pe legiuitor în confecționarea legilor, procurându-i datele necesare fiziologice sau patologice pentru resolvarea diferitelor cesiuni, iar pe de altă parte, intervine zilnic în cercetările justiției pentru a studia acele cesiuni pentru resolvarea cărora se cer cunoscințe medicale prealabile.

De aci marea importanță a mediciniei-legale se pôte zice fără exagerațiune, că onórea, libertatea și avutul cetățenilor pot depinde, de multe ori de hotărârile sale.

În adevăr, în Civil, Medicina-Legală conservă bunurile, calitățile și titlurile iar în Penal, ea este un garant sigur al libertății și al onórei compromise pe ne-

drept. Și mai mult încă, analele științei au înregistrat nenumărate erori judiciare restabilite grație numai intervenției Mediciniei-Legale.

Acastă importanță a Mediciniei-Legale a fost de mult recunoscută, căci încă de la începutul veacului acestuia Gilbert, unul din primii profesori de Medicină-Legală ai Franței, s'a exprimat ast-fel într'o ședință a societății de Medicină din Paris :

„*Bine-facerile acestei științe sunt fără de margini. Nu e o acțiune, o mișcare a omului ce trăește în societate, care să nu pôta cere luminile ei. Ea este cea d'întâiu, cea mai sacră din magistratură, pentru-că tot-d'a-una unicul ei scop este: fericirea umanității, liniștea și siguranța cetățenilor.*“

Neapărat însă, Domnilor, Medicina-Legală n'a putut lua naștere de cât în urma celor alte ramuri ale Mediciniei și numai atunci când legislația dezvoltându-se, omenii legii au simțit nevoia de a apela la cunoștințele medicale.

Medicina-Legală nu există ca știință aparte de cât din secolul XVII-lea.

De și *Ambroise Paré*, chirurgul regilor Enric al II-lea și al III-lea a publicat cel d'întâiu în Franța, la 1575, un tratat general asupra Mediciniei-Legale, totuși leagănul acestei științe, ca și al Antropologiei criminale moderne este în Italia, iar adevărații creatori ai ei sunt medicii italieni *Fortunatus Fidelis* și mai cu sémă *Zacchias* care, la 1621, a publicat, într'un adevărat tratat de doctrină, toate responsurile sale la cestiunile ridicate de organizarea familiei și a societății în Dreptul Canonic.

Primele urme însă, de medicină legală le găsim la *Ebrei*, a căror legislațiune arată un profund sentiment de justiție și cari, din acest punct de vedere, sunt superiori tuturor celor-l'alte națiuni din *antichitate*.

În legile lui Moise găsim adevărate măsuri umanitare în ceea-ce privește modul cum trebuie tratați condamnații. În Biblie găsim responsabilitatea martorilor și a judecătorilor, garanțiile ce trebuie să le presinte

tribunalele, publicitatea debaterilor în fața poporului întreg, egalitatea înaintea legii, neîntrebuințarea nici unui mijloc de tortură.

Legislațiunea ebraică se ocupă de avort, de semnele virginității, de viol, de crimele contra naturei, de sarcini și de faceri, de răniri și de omor, de îngroparea morților, de supliciul și de maladiile contagiöse. Iar asupra tuturor acestor cestiuni, cei ce erau chemați să se pronunțe ca experți și ca judecători în același timp, erau preoții.

La Greci, deși din timpul lui Hipocrat existau medici publici, legislațiunea era atât de înapoiată în cât nici nu putea fi vorbă de expertize medicale, iar cadavrele fiind considerate sacre, nimeni se nu putea atinge de ele.

Cu toate acestea, ne-au rămas de la Greci câte-va fapte cari ar fi putut fi utilizate de Medicina-Legală.

Hipocrat a observat cel d'întâiu influența pe care neregularitățile menstruației pôte s'o aibă asupra stărei mintale a fetelor.

Aristot a fixat la a patru-zecea zi epoca de animație a foetusului; medicii greci au observat pentru prima óră deosebirea de culóre pe care o presintă pulmonii unui animal născut-mort, de acei ai unui animal născut viu și cu toate acestea docimasia pulmonară n'a fost aplicată în practică de cât pe la sfîrșitul secolului al XVII-lea la 1682.

Romani, cu totă înțelepciunea legilor lor, cu totă perfecțiunea legislațiunei lor, care constituie una din cele mai prețiose părți din moștenirea intelectuală a umanității, n'au putut beneficia de luminile Medicinii Legale, din cauza stărei rudimentare în care medicina se afla pe timpul lor.

În teorie legile romane apelaū la sciință, în practică însă, medicul nu intervenea nici odată. Una din cauzele care a contribuit fórte mult ca Medicina-Legală să nu se desvolte la Romani a fost modul de urmăriri, cari nu se făcea de acțiunea publică, ci numai în urma plângerilor individuale.

Mai mulți autori, precum *Goeriker* și *Gruner*, susțin că, examinarea exterioră a cadavrelor data de mult la Roma.

Corpurile tuturor acelor a căror morțe inspira bănueli, erau expuse în piețele publice, pentru ca poporul să le examineze. Ast-fel au fost expuse corpurile tribunului *Genucius*, al lui *Cesar*, al lui *Germanicus*, etc.

În legea celor 12 Table (anul 451 înainte de *Christos*) se găsesc câte-va dispozițiuni relative la fapte medicale, ast-fel sunt: tutela nebunilor, înmormintarea corpurilor în afară de oraș, deosebirea făcută între nebunii furioși, demenții, slabi de minte și acei pe cari o boală incurabilă îi lovea de incapacitate.

Legea *Aquileia* se ocupă de letalitatea rănilor. În legile lui *Adrian*, *Antoniu*, *Marcu Aureliu*, *Sever*, se vorbește de durata normală a sarcinei, de pedepsele contra avortului. *Justinian* reformând legislația romană, dă un loc larg cestiunilor medicale.

Aprópe întreaga *Medicină-Legală* o găsim în germene în *Codex Justinianeus*, în *Pandecte sau Digeste*; în *Institute* și în *Novele*. Mai mult încă în *Digeste*, unde se găsesc aceste remarcabile cuvinte: „*Medici non sunt proprie testes, sed magis est iudicium quam testimonium*“, intervenirea legală a móșelor este cerută asemenea în casurile de sarcini îndoioase.

Intervenirea directă a medicului nu o întâlnim însă, de cât în *Evul de mijloc*, la popórele germane cari res-turnând imperiul roman, aduc cu ele obiceiurile și legile lor. Se găsesc urme despre necesitatea intervenirei medicului în legea *Galică*, în legile Germanilor numite *lex Alamanorum*; iar *Capitularele* lui *Carol-Magnu* cer în mod expres intervenirea medicului.

De aci, principiul expertisei medicale a trecut în *Dreptul Canonic* care, sub influența creștinismului, modifică profund societatea civilă.

Decretalele papilor *Grigorie al IX-lea* și *Grigorie al XIII-lea* se ocupă de *impotență*, de *căsătorii*, de *faceri* și de *operațiunea cesariană*, de *legitimitatea nascerilor*, de *atentatele la pudóre*, de *crimele contra persónelor*.

Căsătoria declarându-se indisolubilă, a trebuit fatal ca să se recurgă la examinarea medicală în casurile de impotență — și această expertiză medico-legală a fost cea d'întăiu care s'a introdus în practică.

Evenimentul cel mai important însă, pentru Medicina-Legală îl constituie aparițiunea Constituțiunei criminale a împăratului Carol-Quintu la 1532 care, sub titlu de *Constitutio Criminalis Carolina*, cere prin numeroase articole, examenul și avisul medicilor, chirurgilor, moșelor înainte ca judecătorul să dea hotărîrea, în casurile de răniri, de omor, de facere clandestină, de infanticid, de avort, etc.

Grație acestor dispozițiuni din Constituția Carolină s'a ajuns la facerea autopsiilor medico-legale.

Pe la mijlocul secolului al XVI-lea disecarea rănilor era usitată ca mijloc de explorare, deschiderea corpurilor însă, nu s'a început să se practice de cât pe la începutul secolului al XVII-lea, iar pe la mijlocul acestuia al XVII secol autopsiile deveniseră una din practicile regulate, grație desvoltărei ce luase Anatomia prin lucrările remarcabile ale lui Vésale, Sylvius, Ingrasias, Eustache și Falope.

Perioada științifică însă, a Mediciniei-Legale nu începe după cum am avut onóre a vă arăta, de cât de la medicul italian *Zacchias* care, la 1621 a început să publice la Roma tratatul său de Medicină-Legală în deuce volume intitulat: „*Pauli Zacchiae, medici romani, quaestiones medico-legales opus jurisperitis maxime necessarium, medici perutile, coeteris non in jucundum*“.

De atunci Medicina-Legală ca știință a luat o așa desvoltare în cât de-și venită în urma celor-alte ramuri ale mediciniei, s'a ridicat repede la nivelul lor, îmbogățind, în toate statele culte, literatura Medicală, cu un număr considerabil de opere de cea mai incontestată valóre datorite unor savanți ca: *Foderé, Orfila, Devergie, Briand și Chaudé, Trebuchet, Bayard, Marc, Tardieu, Legrand du Saullé, Tourdes, Brouardel, Lacassagne și Vibert* în Franța; *Casper, Wald, Buchner* în Germania; *Hofmann* la Viena; *Morgagni, Treschi, Pressuti, Gran-*

dolfi, Lombroso în Italia; *Taylor, Cristison Guy* în Anglia; *Maschcka* în Praga, etc.

Medicina-Legală, Domnilor, de-și cu o origină destul de recentă, ocupă astăzi, după cum vedeți, un loc remarcabil în Istoria Medicinii.

Progresele uimitoare făcute de această știință, importanța din ce în ce mai mare a intervenirei ei în mersul justiției moderne, a făcut, fatal, ca și învățământul acestei științe să facă progrese neîncetate, dezvoltându-se cu deosebire învățământul ei practic.

Și în această privință, Domnilor, ca și în atâtea altele, Franța ține primul loc.

De la 1880 cu deosebire, de când ilustrul meu profesor, d. Dr. *Brouardel*, a succedat marelui *Tardieu* la catedra de Medicină-Legală a facultății de medicină din Paris, învățământul practic al Medicinii-Legale a luat acolo o mare dezvoltare.

Primul act făcut de d. *Brouardel* a fost transformarea sălii de autopsie a Morgei, într'un amfiteatru, unde ilustrul profesor își face lecțiunile sale cele mai importante.

Studentii anului al IV-lea, sunt obligați a urma aceste cursuri practice.

Aci, în fie-care Miercuri, d. *Brouardel*, consacră una sau două ore, pentru examenul Medico-Legal al unui cadavru adus pentru expertiză.

Importanța acestor cursuri practice, este de netăgăduit. Aci elevii pot învăța cum să învingă numeroasele dificultăți tehnice inerente oricărei autopsii minuțioase, aci ei pot să vadă câte obstacole se ridică în contra medicului legist, câte interpretări false se pot da constatările lui de părțile interesate, aci ei învață cum să distrugă toate aceste obstacole, pentru ca adevărul să triumfe, pentru ca justiție să se facă.

Aceste cursuri practice se continuă în toate zilele săptămânii de către asistenții ilustrului profesor, cari formează o falangă de distinși medici legiști.

Toate autopsiile de la Morgă se fac în prezența ele-

vilor. Tot în prezența lor se fac examenele microscopice, cari trebuie să urmeze o autopsie completă; se examinează lichidul din organism, sângele, mucusul din diferite cavități, conținutul stomacului, etc.

După cum se vede, la Paris, s'a făcut din învățământul medicinei-legale un fel de *Clinică mortuară*, tot atât de indispensabilă pentru înțelegerea cursului teoretic, ca și toate cele-alte clinici.

Și în adevăr, un curs teoretic de medicină-legală, rămâne steril dacă nu e completat prin un curs practic, asupra căruia trebuie cu deosebire insistat.

Numai inițiindu-se D-nii studenții la diferitele faze ale unei expertize medico-legale, numai resolvindu-se sub controlul vederei și pipăitului D-lor, cestiunile atât de variate și atât de neprevădute ce se pot ridica de faptele de domeniul tribunalelor, numai ast-fel se poate face un învățământ medico-legal serios:—căci în Medicina-Legală fie-cărei propozițiunii trebuie dată demonstrațiunea experimentală, de orice o experiență gravăză mai bine un fapt în memorie de cât o expunere orală ori cât de savantă ar fi ea expusă.

În Medicina-Legală mai cu sémă trebuie lăsat de o parte norii teoriei și să rămânem pe tărâmul atât de solid al practicei.

Și Profesorul *Brouardel* e într'atâta pătruns de acest adevăr, în cât a jertfitputem dice, învățământul teoretic pentru învățământul practic.

Cursul teoretic la facultate, d-nul *Brouardel* nu-l face de cât o dată sau de două ori pe săptămână într'un semestru numai și aci d-sa insistă iarăși cu deosebire asupra părții practice, iar tot restul anului nu se face de cât învățământul practic.

Studenții în medicină au în același timp, la dispozițiune, laboratorii speciale de medicină-legală, conduse de un personal suficient și instruit.

Și în acești din urmă ani profesorul *Brouardel* a propus cererea unei diplome speciale acelora ce voesc să se facă Medici-Legiști după ce au obținut titlul de doctor. Astă-zi, în Franța în urma legei de la 1892 ni-

menii nu p \acute{o} te fi chemat ca expert la tribunal de c \acute{a} t dac \acute{a} are 5 ani de practic \acute{a} .

La Lyon, profesorul *Lacassagne*, numai in semestrul de iarn \acute{a} t \acute{i} ne in fie-c \acute{a} re s \acute{e} pt \acute{a} m \acute{e} n \acute{a} un curs teoretic de medicin \acute{a} -legal \acute{a} \acute{s} i o conferin \acute{t} a practic \acute{a} relativ \acute{a} la cestiunile de antropologie \acute{s} i statistic \acute{a} criminal \acute{a} .

Cele-alte dou \acute{e} trimestre sunt consacrate lucr \acute{a} rilor practice, ce sunt asemenea obligatorii pentru studen \acute{t} ii anului al IV-lea. La aceste lucr \acute{a} ri practice at \acute{a} t profesorul c \acute{a} t \acute{s} i \acute{s} efii lucr \acute{a} rilor t \acute{i} n conferin \acute{t} e asupra expertizelor ce se fac.

Mai mult in \acute{c} \acute{a} , la facultatea din *Lyon* s'a realizat o reform \acute{a} , care dup \acute{e} c \acute{a} t scim nu mai exist \acute{a} in alt \acute{a} parte.

In timpul sesiunilor trimestriale ale Cur \acute{t} ilor cu jura \acute{t} i din departamentul Rh \acute{o} nului, ori de c \acute{a} te ori se int \acute{a} mpl \acute{a} s \acute{a} existe \acute{s} edin \acute{t} i in cari medicii-experti sunt chem \acute{a} ti s \acute{a} sus \acute{t} ie actele lor medico-legale, inv \acute{e} tm \acute{e} ntul medicinei-legale e str \acute{a} mutat acolo, investiti cu c \acute{a} r \acute{t} i speciale, studen \acute{t} ii intr \acute{a} in sala de audien \acute{t} a ascult \acute{a} desbaterile, se ini \acute{t} iaz \acute{a} la formele intimidante ale procedurii jura \acute{t} ilor, \acute{s} i urm \acute{a} resc depozitiile medicale \acute{s} i discutarea rap \acute{o} rtelor, fie de ministerul public, fie de ap \acute{e} rare.

In acela $\acute{s$ i timp profesorul *Lacassagne* t \acute{i} ne un curs de medicin \acute{a} -legal \acute{a} la facultatea de drept din Lyon.

In *Italia*, inv \acute{e} tm \acute{e} ntul medicinei-legale, \acute{s} i in special al antropologiei \acute{s} i al statisticeii criminale a f \acute{a} c \acute{u} t progrese considerabile.

Aci exist \acute{a} catedre de Medicin \acute{a} Legal \acute{a} nu numai in Facult \acute{a} tile de Medicin \acute{a} dar \acute{s} i la Drept.

D. *Enrico Ferri*, profesorul de dreptul \acute{s} i procedur \acute{a} penal \acute{a} de la facultatea din *Floren \acute{t} a*, face elevilor s \acute{e} i un important curs practic de antropologie \acute{s} i statistic \acute{a} criminal \acute{a} . El conduce pe studen \acute{t} i in inchisori, unde ii ini \acute{t} iaz \acute{a} la examinarea celor inchi $\acute{s$ i, ii inv \acute{a} ta arta at \acute{a} t de dificil \acute{a} a interogatorului \acute{s} i le arat \acute{a} cercefarile ce trebuesc f \acute{a} cute pentru a aprecia pe c \acute{a} t posibil starea fizic \acute{a} \acute{s} i moral \acute{a} a criminalilor.

In Italia, c \acute{a} \acute{s} i la noi, ori-ce medic p \acute{o} te fi chemat s \acute{a}

facă o expertisă medico-legală. De și Italia este legământul Mediciniei-Legale, organizarea ei, atât ca exercițiu cât și ca învățământ, lasă mult de dorit.

De și au laboratoare și Institute de Medicină-Legală, studenții sunt privați de expertizele oficiale, de ore-ce aceste expertize nu sunt tot-d'a-una conflate celor însărcinați cu învățământul și afară de Roma și Neapole, în restul Italiei nu există morgi. Ast-fel după cum imi afirma Profesorul *Tamasia* la Congresul din Moseva, în cele mai multe locuri din Italia pentru a instrui studenții se face Medicina-Legală simulată.

În Germania, organizarea universităților, atât de perfectă și atât de completă, din atâtea puncte de privire, se găsește într'o stare de inferioritate manifestă în ceea ce privește învățământul Mediciniei-Legale.

În facultățile germane, Medicina-Legală are un rol cu totul secundar. Profesorul de Medicină-Legală nu are titlul de profesor ordinar, el este profesor extraordinar, un fel de profesor agregat, cu o leafă mai mică de cât cei-l'alți profesori. Iar studenții nu sunt obligați de a depune examen de Medicină-Legală cu toate că institutele de medicină-legală ce le-au Germanii nu le are nici un stat în Europa. Acésta însă nu va să zică că Medicina-Legală este depreciată la ei; ci din contra, după cum veți vedea tocmai că i se dă omare importanță, de aceea nu obligă studenții de a se ocupa cu Medicina-Legală.

Căci pentru a se răspunde necesităților absolute pe care statul le are de medicii legiști cât și de medicii igienisți, s'a organizat în Germania un corp de medici speciali, cari au a se ocupa cu medicina de Stat, adică cu igiena publică și cu medicina-legală.

În Prusia acești medici poartă numele de *Kreisphysicus* iar în Bad de *Bezirksarzt*, *Kreisarzt* etc.

Pentru a fi numiți, ei trec, înaintea unei comisii întocmită de minister, un examen special, care se numește *phiscats-examen*.

Iată cum se dau aceste examene în Bavaria de exemplu, unde organizarea acestor medici este mai perfectă de cât în cele l'alte părți ale Germaniei.

Examenul se face odată pe an la MÜNICH, de obicei în luna Iulie. Comisiunea examinatoare este presidată de directorul serviciului sanitar al ministerului de interne.

Membrii juriului se compune din profesorul de igienă și psihiatrie de la Universitatea din privatul-docent care predă medicina-legală și dintr'un Medicinærath delegat de minister. Universitatea n'are nimic d'a face în acest examen.

Candidații trebuie să fie doctori în medicină și să fi practicat medicina timp de doi ani. Cu șase luni înainte de examen, candidatului i se dă două chestiuni de tratat una asupra igienei, alta asupra Mediciniei-Legale. El dezvoltă fie-care din aceste subiecte în câte un memoriu pe care îl adresează președintelui juriului.

Dacă memoriile sunt primite, candidatul e convocat la MÜNICH pentru a trece examenul practic și oral. Acest examen se face asupra igienei, asupra Mediciniei Legale psihiatriei și poliției sanitare.

În ceea-ce privește medicina-legală, în particular, candidatul trebuie să facă o autopsie și să dicteze protocoalele, să examineze o plagă sau o rănire și să redijeze un raport asupra casului care i se dă.

Medicii, cari au trecut acest examen sunt numiți *Amtlichaerzte*, adică medici funcționari.

Acești *Amtlichaerzte* sunt de două categorii în Bavaria: unii sunt *Landesgerichtsaezte*, alții *Bezirksaezte*.

Cei d'întăiu sunt medici-legiști și nu depind de cât de Ministerul de justiție, cei-l'alți sunt medici administrativi, cari se ocupă în special de igiena publică și depind de ministerul de interne.

În Bavaria există dar o deosebire între aceste două feluri de funcționari; medicul legist nu face de cât medicina-legală.

Aceiași dispoziție există și în Saxa. În cele-alte părți ale Germaniei aceste două funcțiuni sunt întrunite în Pusia. *Keisphysicus* este în același timp și medic-legist și medic administrativ, adică ceea-ce sunt la noi medicii de oraș.

În Facultățile germane ca și în cele-alte facultăți

streine, postul de Profesor este încredințat medicului-legist sau vice-versa, și aceste există deja la ei de aproape 70 de ani, căci Profesorul *Casper* scria în tratatul său de Medicină-Legală relativ la învățământul acestei științe următoarele rânduri la anul 1862:

„Este peste tot recunoscut ca învățământul Mediciniei-legale nu este posibil de cât când Profesorul posedă un mare fond de practică, ea se bazează cu totul pe realitate și nu se poate de cât să se rătăcescă dacă se dedă teoriei și speculațiunii.

Cu alte cuvinte, profesorul de Medicină-Legală trebuie să practice sau să fi practicat Medicina-Legală după cum profesorul de Clinică trebuie să practice sau să fi practicat medicina.

De aceste resone guvernele au fost bine inspirate, când au ajuns de a reuni în aceleași mâini funcțiunile de profesor de Medicină-Legală și medic-legist.

Acésta există în Berlin de 30 de ani precum și în cele-alte Universități Prusiene și în Austria, Bavaria, Rusia, Franța, Suedia, și peste tot nu au avut de cât să se felicite de acésta stare de lucruri, care procura ast-fel buni medici-legiști.

Acésta fericită combinare ar trebui să existe peste tot; prin ea profesorii de Medicină-Legală ar fi scoși din acésta supărătoare pozițiune, în cari ei cei d'înălău înțeleg tóte inconvenientele; de a profesa o știință și de a fi privat de tóte sursele de observațiune.

Capitalele ca Berlin, Viena, Londra, Paris, vor rămâne tot-d'a-una centrurile mari, care vor da impulsivune științei, însă nu s'ar putea face ast-fel ca în orașele mai puțin importante unde se găsesc Tribunale și închisori, ca Profesorii de Medicină-Legală să fie chemați ca experți în casurile criminale chiar puțin numeroase ce se presintă?

Știința cât și practica vor găsi avantajele lor, și accest învățământ după natura ar fi asemenea în aceste orașe foarte profitabil studenților în drept, pentru care cunoștințele Mediciniei-Legale sunt de un atât de mare interes“.

În *Austria* învățământul și exercițiul Medicinei-Legale este aproape ca în Germania. În facultăți cursurile sunt facultative; însă la sfârșitul anului trebuie să dai examen *teoretic*. Profesorul este Profesor ordinar, are laborator special și muzeu de Medicină-Legală și autopsiile se fac la spitalul central unde se aduc toate cadavrele care necesită o autopsie Medico-Legală.

Aceste autopsii sunt făcute de Profesor sau cei 2 asistenți ai săi, cari sunt Prosectori ai orașului Viena. Pentru a ajunge însă Medic-Legist sau de oraș trebuie să ai 3 ani de practică și să dai un examen special asupra Medicinei-Legale, Higienei, Toxicologie, Psihiatrie, maladiilor infecțioase, Farmacologie și legile sanitare.

Mai înainte de a da acest examen trebuie să fi urmat 6 luni un curs practic de Medicină-Legală, chimia legală igienă, farmacologie, bôle mintale și să posezi un certificat de la profesorii respectivi că ai frecventat aceste cursuri.

În *Rusia*, — învățământul Med. Legale și exercițiul este aproape ca la noi. În universități există cursuri de Medicină-Legală obligatorii. Toți medicii sunt chemați să facă expertize Medico-Legale. Posedă institute anume de Medicină-Legală bine inzestrate și săli de autopsii alipite Institutului de Anatomie.

Tôte cursurile se țin în institutele Medico-Legale și cursurile sunt toate demonstrative. Nu posed însă Morgi speciale. Profesorii sunt toți medici-legiști. Literatura Medico-Legală lasă mult de dorit, nu au nici un tratat rus de Medicină-Legală și studenții sau medicii se servesc de Medicina-Legală a lui *Hoffmann*, tradusă în rusește.

În *Anglia*, țara eminate practice, nu numai Medicina-Legală, dar toate cursurile medicale sunt transformate în cursuri demonstrative. Posedă institute speciale de Medicină-Legală și Morgi și fie-care oraș are medicul său legist special.

În *Belgia* și *Elveția* învățământul și exercițiul Medicinei-Legale, este identic ca în Franța.

Iată, Domnilor, pe scurt, starea Mediciniei-Legale în principalele state ale Europei.

După cum vedeți, toate statele tind la un lucru, specializarea în Medicina-Legală ca și în celelalte ramuri ale medicinei, dezvoltarea învățământului practic și ceva mai mult, cer și o diplomă specială pentru Medicii Legiști, și din acestea reiese în destul importanța ce o are Medicina legală în societate și garanțiile ce trebuie să se prezinte un Medic legist.

Țara noastră, care a urmat pas cu pas toate progresele făcute de celelalte țări pe tărâmul tuturor științelor, nu a rămas îndărăt nici cu Medicina-Legală.

Legile vechi ale țării noastre, prevăd în nenumărate cazuri intervenirea medicilor și de la adoptarea și la noi a Codului Napoleon, 'i s'a dat și o mai mare întindere.

Cel mai mare eveniment însă pentru Medicina-Legală a fost reformele aduse prin înființarea învățământului Mediciniei și a organizării serviciului sanitar de către venerabilul D. Dr. N. *Cretulescu* și nemuritorul *Davila*, cari la 1885 au înființat școala națională de Medicină, iar la 1860 au prevădut în program și o catedră de Medicină-Legală, încredințând'o d-lui Dr. *Athanasovici*.

Până la această epocă, expertizele se făceau de medici de oraș, cari purtau ca și în Austria titlul de *fiscus* iar cu venirea D-lui *Cretulescu* ca ministru de interne, și a lui *Davila* ca inspector general al serviciului sanitar, s'a reorganizat cu totul serviciul sanitar al țării, astfel la 1862, s'a înființat Consiliul Medical Superior; s'a schimbat titlul medicilor fisici în acela de medici de oraș și de județ, — s'au înființat medicii de arondisment, S'au însărcinat medicii de oraș, de județ, și de arondismente cu lucrările medico-legale.

S'a publicat un formular cum trebuie să se redigeze rapoartele medico-legale, — s'a înființat pe lângă ministerul de interne un post de Medic-legist plătit cu o mie lei pe lună, încredințându-se mai întâi acest post d-lui

Profesor *Felix*, apoi Prof. *Marcovici* și în fine Profesorul *Athanasovici* care era și profesor de Medicină-Legală, tot la acea epocă s'a publicat și Instrucțiunile pentru medicul-legist al capitalei București.

Iată Domnilor, ce găsim în acele instrucțiuni de la 1862:

„Medicul legist al capitalei este tot de odată membru al consiliului medical superior și profesor de Medicină-Legală la școala națională de medicină.

La capitolul Misiia medicului, găsim: medicul legist ca profesor de Medicină-Legală, va întrebuința mijlocele materiale, care îi oferă postul său pentru învățătura practică a elevilor în lucrările Medico-Legale.

La capitolul „Învățătura practică a medicinei legale“ găsim: Pentru toate cercetările Medico-Legale din raionul capitalei, cari se fac sub direcția Medicului Legist, cu excepția acelorora, care nu suferă amânare de câte-va ore, se va hotărî o oră fixă pentru toate zilele ca elevii clasei superioare ai școlii de medicină, care vor fi desemnați pentru acesta de Directorul, ca să asiste cercetărilor.

La fie-care cercetare va îndeplini un alt elev funcția de secretarul comisiei medico-legale.

Autopsiile legale se vor face cu ajutorul elevilor.

Tot la 1862 s'a publicat și primele lecțiuni de Medicină-Legală culese de unul din cei mai distinși studenți *N. Măldărescu*, care astăzi mi-a făcut onoarea de a mă prezenta D-vostă în calitatea sa de Decan al facultății de Medicină.

Vedeți Domnilor, cât de înaintați eram la 1862 și ce pas mare am făcut îndărăt de atunci.

Acastă stare de lucruri înfloritoare pentru Medicina-Legală nu a durat mult, căci, pentru motive de personalități, postul de Medic-Legist de la Interne a fost suprimat și reînființat după câte-va la Justiție, când în loc să fie numit medic legist tot profesorul de Medicină-Legală, a fost numit un altul, ast-fel că învățământul Medicinei-Legale a avut să sufere mult timp din cauza lipsei complete de învățământ practic și tocmai la

1880 cu venirea domnului profesor *Sutzu* la catedra de Medicină-Legală, învățământul practic a reînceput să învie căci d-sa a cerut ministerului de Justiție ca să oblige pe medicul-legist ca ori de câte ori are vre-o autopsie Medico-Legală să permită să asiste cu studenții.

Profesorului *Sutzu* prin urmare îi revine meritul de a fi reînceput lucrările practice și de a învinge toate obstacolele, alergând cu studenții din spital în spital pe unde era de făcut câte o autopsie Medico-Legală.

De la înființarea Institutului Medico-Legal al ministerului de justiție (1892), Profesorul și studenții au găsit în acest Institut o sursă nesecabilă de material și prin organizarea acestui Institut țara noastră și-a ajuns un ideal pe care multe țări îl visază încă, serviciile ce acest Institut aduce învățământului Justiției și societății întregi, sunt inapreciabile.

Astăzi după 35 ani postul de profesor de Medicină-Legală și medic-legist, se găsește din nou de și într'un mod provisoriu în mâinile unei singure persoane.

Cât timp voi avea, această înaltă misiune, vă promit că-mi voi da toate silințele, ca să-mi fac datoria, D-vastră veți fi cei mai buni judecători.

Cât timp vom fi împreună imi voi da totă silința să vă conving de un lucru că Medicului-Legist îi trebuie o educație specială atât de științifică cât și morală, căci Domnilor, să nu uitați nici-odată că nu există misiune mai înaltă de cât aceea a medicului chemat să se pronunțe dacă un prevenit este vinovat sau nu, lucru care cere cea mai înaltă echitate.

Însărcinat cu examinarea nenorociților, pe care o hotărîre a sa îi poate smulge de la o pedepsă infamantă, arbitru prin urmare al onoarei familiilor, medicul nu trebuie să piardă din vedere interesele mari ale societății, pe care trebuie să le respecte în același grad. Tîpetele poporului sau severitatea magistraților nu trebuie să-l abată de la sarcina sa de om de știință și de martor.

Datoria sa este să declare adevărul, societatea va ace în urmă din aceste adevăruri aceea ce-i va plăcea.

Sunt Domnilor, circumstanțe nenorocite unde pasiunea se amestecă în expertizele Medico-Legale, unde o opinie publică prevenită pare că voește să apese cu influența sa ocultă asupra decisiunii așteptate, ei bine, medicul trebuie să aibă energia să reziste contra acestei influențe, fără nici o ezitare, el trebuie să depărteze tot ce-l poate abate de la calea dréptă ce i-o indică cunoscințele sale, ori care ar fi perderile ce ar putea trage pentru el acest mod de a lucra.

Nici temerea de a displace opiniunii curente, nici impopularitatea ce ar putea-o dobîndi pronunțîndu-se în sensul adevărului, nici murmurile ce le-ar putea ridică, nici blanurile deschise, nici disgrația ascunsă, nimic nu trebuie să influențeze asupra hotărîrii unui Medic-Legist.

El nu are și nu trebuie să aibă de cât un singur guid: *Adevărul și Sciința*, și un singur judecător *Consciința* sa, al cărei respuns secret să-l pótă asculta tot d'a-una în orele de liniște fără inchiitudine și fără turburare.

Să căutăm să dăm confrăților, bolnavilor, administrației și justiției, concursul cel mai luminat, să afirmăm cu autoritate aceea ce credem că este adevărul, ori cât de impopular ar fi el, și să obligăm puterile publice și societatea să se gîndescă și să zică că: *Medicul înainte de a fi un savant, este mai întăi un om cinstit.*

Numai acei conduși de acest ideal, aú dreptul să pórte titlul de *medici-legiști*.

